

Træk fra Moselunds historie

24. september 1951

Kolonihaveforbundet, Kredsen i Århus. I forbundets protokol ses den første omtale af en ny kolonihaveforening i Hasle - den forening der to år senere får navnet Moselund. Ved forhandlinger med Statens Jordlovsudvalg har man sikret arealer tilhørende Hasle Højgård. Der er tilbudt overtagelse af 34 tønnder land (15 hektar) til en pris af 3.000 kr. pr. tønnde land.

Den trelængede (bindingsværk) landejendom Hasle Højgård lå, hvor senere Bispehavens vandtårn blev opført. Forbindelsen mellem Århus og Hasle kunne ske med Aarhus Sporveje buslinie 3, der siden 1932 havde haft endestation på Viborgvej, tæt ved Hasle Kirke.

1952-1953

I den nye haveforening arbejdes hårdt med anlæg af haver, anlæg af veje og plantning af hække. Til opfyldning bruges bl.a. jord fra udgravning til Aarhus Seminarium og ejendomme på Nordre Ringgade. Fra Viby Gasværk ved Skanderborgvej og Christian X's Vej leveres i de første år slagter til etablering af veje og parkeringspladser. Det koster 12 kr. pr. læs bragt med lastbil.

12. august 1953

Lejere af jord på Hasle Højgårds jorder afholder stiftende generalforsamling i Folkets Hus. Kredsformand Fr. Jensen beretter om 3. Kreds' arbejde med at skaffe haveejerne gode forhold for de nye arealer på Hasle Højgård, der er lejet af Statens Jordlovsudvalg frem til år 2000. Kolonien bliver den første, såkaldte permanente havekoloni i Århus. Besværlighederne har været store med mange forhandlinger med Statens Jordlovsudvalg, Kolonihaveforbundet, Hasle kommunes sogneråd m.fl. Hele arealet er ikke udstykket endnu. 8 tønnder land er udlejet til en landmand for 2 år. Der er udlejet 107 af de 136 haver.

På grund af arealets kuperede terræn, har man ladet gangene skuffe for at udfylde de værste huller. Et vandhul, hvor der skulle være en vejføring, vil blive meget besværligt at udfylde, da man forventer at hullet er bundløst. Kredsen har forhandlet med Århus og Hasle kommune om tilkørsel af vejfyld.

Det vedtages, at havekolonien skal hedde Moselund. Lejeafgiften fastsættes til 5 øre pr. kvadratmeter. Indskud for en have sættes til 10 kr. Kredsformanden omtalte de store opgaver, som foreningen selv må løse, såsom plantning af hække, nedlæggelse af vand, slagter til gangene m.m.

Til formand for Moselund vælges Christian Laursen (have 7), bestyrelsesmedlemmerne Vestergård Sørensen (67), H. Rohde Nielsen (3), C. Lindhart (61), Hans Lauritsen (107), C.E. Bjørnum (63), S. Godfredsen (68). Suppleanter: D. Hansen (32), Carlo Andersen (79). Revisor: Henning Laursen (81)

Kredsformanden besvarer forskellige spørgsmål angående vejene, skydning af vildænder, betaling af haveleje m.m. Man udbringer et længe leve for Haveforeningen Moselund.

Fra Moselunds første love kan bringes et par eksempler:

- Paragraf 8:** Foreningens ejendele, trillebøre, havesakse m.m. må straks leveres tilbage efter brugen. Trillebøre må ikke bruges til hjemtransport. Sprøjterne udlånes ikke, men må kun bruges af dertil valgte medlemmer.
- Paragraf 9:** Foreningen lader haverne sprøjte én gang vintersprøjtning i marts måned og hækkene så ofte, det skønnes nødvendigt.
- Paragraf 12:** Cykling i gangene kan forbydes. Afbrænding af affald er kun tilladt indtil kl. 9 formiddag.

Al brug af skydevåben i haverne eller på koloniens grund er forbudt.

Hvis der skulle etableres et marketenteri, havde bestyrelsen på forhånd udstukket disse retningslinier: "Udsalg af øl og spirituosa må kun finde sted hos den af foreningen antagne marketender, der kun må sælge til foreningens medlemmer og ikke må have siddende gæster. Drikkeri må ikke finde sted på vejene eller foreningens pladser. Marketenderen er selv ansvarlig over for loven for sin handlemåde. Oprettelse af marketenteri skal godkendes af bestyrelsen".

1953

C. Jensen (92) betaler haveleje for 1953/54. For havens 590 kvadratmeter betales 29 kr. 50 øre. Tillige betaler Jensen 8 kr. i kontingent og 5 kr. i indskud.

Foreningen Moselunds første udgiftspunkter er: en le med strygeklinge 32 kr. 50 øre, kontorartikler 4 kr. 37 øre, et stempel og en stempelpude 10 kr. 30 øre.

Maj 1954

Luftfotografi viser, at der er ca. 40 kolonihaver på Bymosevej. Haverne på Bymosevej har været der nogle år, og de udgør ikke en forening men ligger på privat jord, der efterhånden udstykkes til villabyggeri.

1955

Moselund etablerer eget vandanlæg. Det koster 198 kr. pr. have, som kan afdrages over 10 år med 24 kr. årligt til Arbejdernes Spare- og Lånekasse. Der indlægges vand i 118 haver.

1950'erne

Børnene fra Moselund går ofte hen til Hjordhøjgård, der ligger vest for haveforeningen. Børnene hjælper bl.a. med at hakke ukrudt bort på roemarkerne, og enkelte prøve at håndmalke køer. Hjordhøjgård bliver i 1980'erne hjemsted for Flying Superkids og får da navnet Gymnastikgården.

Marts 1965

Luftfotografi viser, at der er nye haver med nummer 137-149. Husene er rejst, men endnu er hækkene ikke vokset op.

1966

Ægteparret Plath har kolonihave ved Frydenlund, men de haver eksproprieres som følge af boligbyggeri. I stedet får ægteparret en have i Moselund. Luftfoto viser, at der endnu ikke er marketenteri bygning i have 79. Luftfotografi viser de ret nye haver nr. 158-162. Haverne eksisterede ikke i 1963, viser et andet luftfoto.

1960'erne

Der er marketenteri på Bymosevej (hvor der stadig er mange kolonihaver) mellem Hjortemosevej og Munkemosevej, drevet af ægteparret Søndergård. Om søndagen bringer de morgenbrød ud i Moselund. Ved vestenden af Bymosevej ligger et græsområde og en lille sø. Her holdes ofte fælles fester for Moselund og de private haver på Bymosevej.

Cirka 1968

Ægteparret Søndergård nedlægger deres marketenteri, idet de vil gå pension. Lukningen førte til ideen om, at Moselund skal have sit eget marketenteri. Den første marketender har tillige en købmandsforretning i Thunøgade.

Vurdering af en have koster 75 kr. Moselunds første formand Christian Laursen (7) afløses på posten af Vestergård Sørensen.

Juni 1970

Aarhus Sporveje etablerer ny endestation for linie 3 ved Viborgvej-Hasle Ringvej - på nordsiden af Viborgvej.

Maj 1971

Jernaldervej er under anlæg, og derved er der sløjfet 4 haver - een syd for hver af haverne 94, 101, 104 og 118. Haverne 125 og 149 er nærmest halveret i bredden på grund af den nye Jernaldervej. Til erstatning for de sløjfede haver viser luftfotografiet, at man har anlagt de nye haver 153-157.

Luftfoto viser, at der eksisterer marketenderibygning i have 79.

Ved anlæg af Jernaldervej etableres ny hovedindgang til Moselund.

1972

Formand Vestergård Sørensen afløses på posten af Svend Aage Nielsen

April 1973

Aarhus Sporveje har overtaget De Blå Busser, der var ejet af Erik Abildskou. Hans rute linie 25 bliver nu til sporvejenes linie 12. Ruten går fra Oddervej via Viby torv til Hasle Ringvej med endestation lige på den anden side af Viborgvej.

1. oktober 1973

Indvielse af Ellekærskolen på Jernaldervej.

1975-1976

Der indlægges strøm i Moselund. Alle betaler en andel til etablering af ledningsnettet. Fra starten bliver der ført strøm til 110 haver. Senere følger flere haver (i 1993 er der endnu ikke strøm i 15 haver).

1975

Foreningen begynder at udgive havebladet "Mose Nyt".

Den såkaldte skolesti gennem Moselund etableres mellem Bymosevej og Jernaldervej.

Forår 1976

Skolestien bliver asfalteret og der opstilles gadelamper. Midt på stien skal der laves en blokade, så skolestien ikke kan bruges til gennemkørsel. Der er nu to indkørsler til Moselund, en fra Jernaldervej og en fra Hjortemosevej.

1. juni 1976

Aarhus Sporveje åbner linie 14. Den udgår fra rutebilstationen og kører via Banegårdspladsen, Vester Allé, Viborgvej, Ryhavevej, Rymarken og Jernaldervej med endestation ved det nyopførte Holmstrup.

1976

Formand Svend Aage Nielsen afløses på posten af Leif Petersen (126)

April 1977

Moselund har rykket Aarhus Sporveje for det lovede stoppested for linie 14 på Jernaldervej. Sporvejene har svaret, at stoppestedet oprettes senere på sommeren.

Moselunds såkaldte lille damekomité har lovet festudvalget at hjælpe med at arrangere årets sommerfest. Damekomitéen håber gennem aktiviteterne at skaffe penge, der kan finansiere en gave ved foreningens 25 års jubilæum til næste år.

Tilsagn om gaver kan afleveres i en kasse i marketenderiet. "Damekomitéen kommer også rundt i alle haverne, for der skal sælges en del lodsedler. Tag nu rigtig økonomisk godt imod dem. - Der står kvinder bag alt".

Maj 1977

Bortkørsel af køkkenaffald indledes. Det koster 4,75 kr. pr. sæk. Det klares via marketenderiet, hvor man køber en mærkatet. Den sættes man på affaldssækken, inden den sættes uden for havelågen, hvor sækken afhentes af marketenderen.

1977

Af en annonce i Mosebladet ses, at Moselunds marketenderi bestyres af Leif Uhre. Han reklamerer med salg af "Havefrø, kunstgødning, spagnum og haveredskaber. Gas, petroleum, kolonial, mælk, fløde, smør, øl, vand, vin, spiritus og pålæg."

Moselund får sit første vurderingsudvalg. Det består af 2 mand, der kommer på kursus. Vurdering af en have koster 300 kr. Et jordstykke, som hr. Søndergård havde lånt af Moselund, er nu overtaget af foreningen igen, og derefter udlagt som have 24. Den er solgt for 3.000 kr.

En have, der ligger "i svinget ud for Mosen, ud for Pastoratet, er nu også udlagt".

Derved får Moselund 151 haver, hvilket betyder, at man har fuld stemmeret på kredsbestyrelsesmøder. Tidligere måtte Moselund kun møde med 5 mand,

Havebladets redaktør er Erik Skau, have 5. Han bor Halssti 37.

Moselunds formand er Leif Petersen, have 126. Han bor Brendstupvej 37.

I forbindelse med sommerfesten får Moselund en flagstang på festpladsen (nu P-plads Øst). Flagstangen "indvies" med fællessang og formand Leif Petersen holder tale.

11. august 1978

Aarhus Stiftstidende skriver om Moselund, der nu kan fejre 25 års jubilæum. Foreningens første formand, pensioneret P & T tekniker Christian Laursen, fortæller journalisten om de første år i 1950'erne. Det kostede 2.000 kr. for tilkørsel af fyldjord, og derudover blev der kørt 200 vognlæs slagter til Moselund.

Mosen var fyldt med siv og sumplanter, og nogen påstod, den var ganske bundløs. Foreningen var placeret på dårlig jord, og flere haveejere gav op i de første år.

Christian Laursen fyldte for nylig 80 år, og han er for længst udnævnt til æresmedlem. Han overvejer nu at sælge sin have. Foreningens nuværende formand, tjener Leif Petersen, fortæller at man vil fejre jubilæet med flere festligheder samt en kontingentfritagelse i et par måneder.

12. august 1978

Middag på restaurant Den Røde Okse i Klostergade i anledning af Moselunds 25 års jubilæum. Borgmester Orla Hyllested med frue er inviteret med til middagen. Under middagen udpakkes en kvindefigur, der dagen efter opstilles på festpladsen (den nuværende P-plads Øst).

13. august 1978

Stort 25 års jubilæum i Moselund. Alle flag hejses kl. 9, hvorefter et orkester går gennem kolonien.

Man samles ved hovedindgangen med kredsformand Bent Jensen, der er æresmedlem og en af foreningens stiftere. Jensen afslører en bautasten med inskriptionen 1953-1978.

Damekomitéen forærer foreningen to flagstænger med flag. Derefter går man til festpladsen, hvor flaget bliver hejst på en af de nye flagstænger. Der plantes to birketræer af henholdsvis Chr. Laursen og Carl Lindhardt.

En anden gave er en jernskulptur forestillende en kvinde med en kaffebakke. Figuren er fremstillet på Aarhus Sporvejes værksted som "hjemmesløjde", og den opstilles nu ved siden af en figur forestillende en havemand med sine redskaber.

Mandefiguren er tidligere fremstillet på DSB's centralværksted.

Kl. 13 afholdes stor børnefest med sodavand, wienerbrød og kæmpe slikposer.

Cirka 1980

I marketenderiet kommer der mange taxachauffører, der sidder og spiller kort. Selve huset er et typehus, der med en tilbygget lagerbygning er større end de tilladte mål, og der er også kloakeret ved huset.

Cirka 1983

Marketenderiet lukker, sidste bestyrer var Leif Uhre. I marketenderiet har der været en telefon, som alle mod betaling kunne benytte. Den mulighed forsvinder nu. Edith Plath er den første, der derefter anskaf fede telefon i sit eget kolonihavehus.

1986

Formand Leif Petersen (126) afløses på posten af Niels Frederiksen.

Juni 1988

Festudvalget arrangerer to aktionsdage med effekter givet af medlemmerne. Slaget ledes af Erik Skau. "Mose Nyt" har annonce for Hasle Bageri, ved Finn Nielsen, Viborgvej 139. Åbent 5.30-21.00.

Niels Frederiksen (106) er formand for Moselund, Kresten Lundgaard Jensen (58) kasserer, Freddy Sørensen (21), næstformand. Leif Petersen (126) sekretær. Vurderingsudvalget har 3 medlemmer. Vand- og dræningsudvalg: Tommy Quie (64), Freddy Sørensen (21). Festudvalg, formand Edith Plath (76).

Forår 1989

I bladet "Mose Nyt" kan læses: Der sælges lotterier hele sommeren. Som noget nyt sælges Døde Duer, der udtrækkes med kontanter en gang om måneden.

Som i fjor sælges blomster ved indkørslen til kolonien, dog forsøges i år med et større sortiment. "Blomsterne sælges til så billige priser, at det ikke kan beskrives, dog med et lille overskud, som ubeskåret går til sommerfesten". Hvis der er interesse, gentages salget senere.

Tjener Leif Petersen (126) vil fremover sælge røgede fisk osv. til foreningens medlemmer. Senere fortælles om salget af fisk: Leif Petersen kører rundt om lørdagen og sælger bl.a. røget makrel og andre fisk. Hvis man ønsker at købe ål, kan man bestille ålene ugen forinden.

En mand, der ikke har have i Moselund, kører rundt og sælger ost.

Private annoncer i "Mose Nyt" kan bringes for 10 kr. stykket. Her et par eksempler fra foråret 1989:

Salg af flyvemaskiner og flyhangarer. Nej nej nej. Men salg af redekasser og foderbrætter, det er hos Rohde, have 49. Få et godt tilbud.

El komfur med 3 plader kan afhentes for 100 kr., have 113.

Ruskindsbukser, størrelse 40, næsten nye, sælges for 200 kr. Have 76.

Et vognhjul sælges, kan bruges til mange formål. Have nr. 5.

2 springmadrasser sælges til fordel for haveforeningens festudvalg, for højeste bud over 100 kr., have 76.

Trykning og fotokopi af sange og meget andet foretages til billige priser. Henvendelse Erik Skau, have 5.

Sommer 1989

Bladet "Mose Nyt" skriver blandt andet:

Foreningen har solgt spagnum. Det blev til 140 sække. Desværre skete salget med et lille underskud, da priserne på salgstidspunktet var meget lave.

Salg af blomster ved hovedindgangen går bedre. Der blev et overskud på 1.100 kr., som ubeskåret går til sommerfesten.

Salget gentages til næste år.

Salg af lotteri Døde Duer er ikke gået så godt, og vil nok ikke blive gentaget.

Der er dog ikke mange, der har købt private annoncer i "Mose Nyt".

1990

Festudvalget med Edith Plath (76) i spidsen arrangerer mange aktiviteter:

12. maj, blomstermarked ved hovedindgangen

23. juni, loppemarked på festpladsen (senere benævnt P-plads Øst). Derefter Skt. Hans bål.

29. juni, bankospil i festteltet. I pausen kan købes øl, vand og pølser.

30. juni, om eftermiddagen børnefest i festteltet, uddeling af slikposer, sodavand og is. Sponsor er Århus Kommune, Frisko Is og Unibank. En børnebillet koster 5 kr. Rosenteatret vil opføre "Kejserens nye klæder".

Kl. 13 underholder blæseorkestret fra Aarhus Oliefabrik ved at gå rundt i kolonien.

Om aftenen sommerfest i festteltet, entré 25 kr., gæster 50 kr. Man kan medbringe mad eller via SMØR NEM i Hasle købe smørrebrød. Der er to platter at vælge imellem til henholdsvis 50 kr. og 80 kr.
I pausen leveres musikken af Erik og Eigil (hans far med tilnavnet Kul-Hans har have i Moselund).

13. juli kl. 18, som de tidligere år er der fodboldkamp mellem kolonihaveforeningerne Åbrinken og Moselund. Kampen afvikles på Hasle Boldklubs baner. I bladet "Mose Nyt" skrives inden kampen:
"Skulle der være nogle dynamiske, intelligente eller professionelle fodboldspillere, gerne med udenlandske erfaringer, i haveforeningen som kunne tænke sig at slå et slag for Moselunds farver (en haveejer vil dog være at foretrække) så henvend jer til Freddy Sørensen (21), Peter (59), Leif Petersen (126). Støt også de prægtige fodboldspillere ved at møde op og heppe".

1991

I havebladet "Mose Nyt" kan man læse, at det udkommer i ca. 300 eksemplarer. Ansvarshavende redaktør er Edith Plath (76).

Forår 1992

Som noget nyt vil bilen fra HJEM IS køre gennem kolonien hver 14. dag.

4. juli 1992

Børnefodboldkamp mellem Moselund og Åbrinken, spilles på cricketbanerne bag Åbrinken. Børn der vil tilmelde sig kan henvende sig til Per (15) og Freddy Sørensen (21).

27. juli 1992

Sommerfest, Åbyhøj Amatørteater opfører "Frode og de andre rødder". Festens musik leveres af "Kelds kulinariske rødder", der om eftermiddagen går spillende gennem kolonien.

Børnefestens sponsorer er Butik Solnæs, Bryggeriet Ceres, Unibank og Århus Kommune.

Ved aftenfesten spiller Erik og Eigil. De spiller senere op til dans. Om aftenen opfører Åbyhøj Amatørteater endnu en forestilling i anledning af, at amatørteatret dette år har 50 års jubilæum.

31. juli 1992

Foldboldkamp mellem voksne fra Moselund og Åbrinken på ASA's baner.

23. juni 1993

Skt. Hans aften

Kl. 18 er der leg, underholdning og konkurrencer.

Kl. 19 underholder kommunen "Kornmod". Børnene får pølser, sodavand og slikposer.

Kl. 21 arrangeres fakkeltog gennem kolonien. Faklerne kastes på et samlet bål ved hovedindgangen.

26. juni 1993

Moselund fejrer sit 40 års jubilæum. Om eftermiddagen er der reception for indbudte i festteltet.

Kl. 18 spisning i festteltet. Erik og Eigil leverer musikken. Åbyhøj Amatørteater opfører en forestilling.

Deltagelse i festen koster 60 kr. for medlemmer, 125 kr. for gæster.

9 haveejere har været med i alle 40 årene, nemlig Erik Frier Rasmussen (1), Edith Møller (8), Kresten Lundgaard Jensen (58), Preben Petersen (63), Vestergård Sørensen (68), Oda Hansen (70), Arne Nørgaard (84), Hans Lauritsen (107), Aage Juul Jensen (136).

Sommer 1993

HJEM IS bilen kører i kolonien hver anden torsdag kl. 8-19.

2. juli 1993

Den årlige fodboldkamp på banerne med Haveforeningen Åbrinken. Kl. 16 er der kamp for et børnehold, kl. 19 er der fodbold mellem to voksenhold. Kredskonsulent R. Hedegaard giver point. Madkurv medbringes, drikkevarer samt kaffe kan købes til discountpriser.

1993

Kommunens naturforvaltning har i år foretaget en omfattende restaurering af mosen.

6. april 1994

Århus Byråd vedtager en indstilling, hvorefter kommunen indgår en længevarende kontrakt med 27 af de kolonihaveforeninger, som kommunen har lejekontrakt med. Det drejer sig om i alt 3.600 haver

Forår 1994

I bladet "Mose Nyt" meddeler bestyrelsen ved formand Freddy Sørensen (21), at der indføres vandingsforbud i kolonien. Der må vandes med turbine og slange i haver med lige numre på lige datoer, og i haver med ulige numre på ulige datoer. Det er bedst at vande om aftenen, da vandet hurtigt fordamper i solskin.

Der bliver nu opstillet papircontainere på parkeringspladsen ved hovedindgangen. Derved bliver der mere plads i containerne til medlemmernes køkkenaffald.

Gas kan nu købes hos Rohde Nielsen (49), der er ny forhandler af Primagaz.

25. juni 1994

Sommerfest. Underholdning af Aarhus Sporvejes orkester, der kaldes de glade tyrolere. Smørrebrød fra SMØR NEM kan bestilles i forvejen. Drikkevarer købes under festen i Mosebaren.

1. juli 1994

Den årlige fodboldkamp mellem haveforeningerne Moselund og Åbrinken.

1994

Freddy Sørensen (21) bliver formand.

2000

Martin Sørensen (92) afløser Freddy Sørensen som formand.

2004

Hans Gadegaard (129) afløser Martin Sørensen som formand.

Foreningen opfører et hus til storskrald; tæt ved hovedindgangen

2004-2005

De gamle hovedvandleddninger i foreningen udskiftes. Pris 1.448.000 kr.

Maj 2005

Foreningen får atter et haveblad. "Uglen" - ventes at blive uddelt 3 gange om året.

1. juni 2005

Kolonihaveforbundet indfører nye vurderingsregler.

1. oktober 2005

Med det nye vandanlæg er der kommet vandmåler i hver have. Fremover betales der efter individuelt forbrug.

2005

Moselund har nu - efter en større reovering og ombygning - et fælleshus i have 115.

De sidste 17 private kolonihaver ryddes mellem Bymosevej og Viborgvej - giver plads til udvidelse af Viborgvej.

Hasle Bakker på sydsiden af Jernaldervej er skabt af en million kubikmeter overskudsjord, der er kørt dertil gennem mange år. De to bakker er nu færdige og får navnene Spiralen (ved Jernaldervej) og Bjergkammen og Plateauet (indgang fra Edwin Rahrs Vej). Det højeste punkt er på Bjergkammen, 105 meter over havet - kun overgået i Århus af Jelshøj med sine 128 meter over havet.

September 2006

Den sidste udgave af bladet "Uglen" udkommer. Herefter har foreningen en hjemmeside med adressen: www.hfmoselund.dk.

2008

Fælleshuset udvides med en vinkelfløj.

2010

Århus Byråd arbejder med en langsigtet spildevandsplan, der bl.a. indebærer kloakering af kommunens 3.600 kolonihaver.

April 2011

Mie Merete Olesen (89) afløser Hans Gadegaard som formand.

August 2011

Aarhus Sporveje nedlægger busstoppested Moselund på Jernaldervej, ud for have 101. Busruterne i Århus får andre linienumre, således at ruten på Jernaldervej ændres fra linie 14 til linie 3A.